

Legislația profesiei de avocat

Ediție îngrijită și adnotată de
Avocat dr. Mădălina Dinu

Actualizată la data de
1 iulie 2022

Cuprins general

1.	Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat	1
2.	Hotărârea nr. 64/2011 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România privind aprobarea Statutului profesiei de avocat	46
3.	Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană	218
4.	Hotărârea nr. 268/2017 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România privind aprobarea Codului deontologic al avocatului român	228
5.	Hotărârea nr. 5/2011 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Uniunii Naționale a Barourilor din România și de desfășurare a ședințelor Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România	239
6.	Hotărârea nr. 80/2020 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România privind adoptarea Regulamentului examenului de absolvire a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților	270
7.	Hotărârea nr. 57/2020 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România privind Regulamentul de examen și organizarea examenului de primire în profesie	274
8.	Hotărârea nr. 261/2022 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România privind organizarea examenului de primire în profesie – sesiunea septembrie 2022	297
9.	Decizia nr. 113/2014 a Comisiei Permanente a Uniunii Naționale a Barourilor din România pentru aprobarea Regulamentului privind emiterea, administrarea și utilizarea cardului de identitate CCBE pentru legitimare de către avocații definitivi din România	314
10.	Legea nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților	317
11.	Hotărârea nr. 139/2016 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România privind aprobarea Statutului Casei de Asigurări a Avocaților	354
12.	Hotărârea nr. 209/2017 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România – Anexa nr. 1 „Regulamentul de pensii”	386

13.	Hotărârea nr. 209/2017 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România – Anexa nr. 2 „Regulamentul privind alte drepturi de asigurări sociale”	396
14.	Hotărârea nr. 209/2017 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România – Anexa nr. 3 „Regulamentul creanțelor contributive”	404
15.	Hotărârea nr. 209/2017 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România – Anexa nr. 4 „Regulamentul tematic privind organizarea și funcționarea comisiilor de cenzori aflate în structura C.A.A.”	438
16.	Hotărârea nr. 82/2020 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România privind aprobarea „Ghidului orientativ al onorariilor minime”	447
17.	Protocolul nr. 36390/1599/C/173/AUT/2022 privind stabilirea onorariilor cuvenite avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență juridică în materie penală, pentru prestarea, în cadrul sistemului de ajutor public judiciar, a serviciilor de asistență judiciară și/sau reprezentare ori de asistență extrajudiciară, precum și pentru asigurarea serviciilor de asistență judiciară privind accesul internațional la justiție în materie civilă și cooperarea judiciară internațională în materie penală	457
18.	Decizia nr. 15/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, privind interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 348 din Codul penal în ipoteza exercitării activităților specifice profesiei de avocat de către persoane care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat	467
19.	Hotărârea din 14 ianuarie 2014 a Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza <i>Mateescu împotriva României</i>	478
20.	Hotărârea din 23 aprilie 2015 a Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza <i>Morice împotriva Franței</i>	490

1. Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

republicată^[1] în
M. Of. nr. 440 din 24 mai 2018

cu modificările și completările aduse prin:

- **Legea nr. 46/2019** privind modificarea art. 61 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M. Of. nr. 191 din 11 martie 2019);
- **Legea nr. 142/2019** privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M. Of. nr. 598 din 19 iulie 2019);
- **Legea nr. 100/2020** privind completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M. Of. nr. 579 din 1 iulie 2020);
- **Legea nr. 184/2021** privind modificarea art. 16 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M. Of. nr. 658 din 2 iulie 2021);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 230/2022** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 lit. a) și ale art. 26 lit. d) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M. Of. nr. 519 din 26 mai 2022).

Cuprins

	Art.
Capitolul I. Dispoziții generale	1-11
Capitolul II. Dobândirea calității de avocat	12-27
Secțiunea 1. Condițiile de înscriere în avocatură	12-25
Secțiunea a 2-a. Încetarea și suspendarea calității de avocat	26-27
Capitolul III. Drepturile și îndatoririle avocatului	28-47
Secțiunea 1. Drepturile avocaților	28-38
Secțiunea a 2-a. Îndatoririle avocaților	39-47
Capitolul IV. Organizarea profesiei de avocat	48-69
Secțiunea 1. Baroul	48-58
Secțiunea a 2-a. Uniunea Națională a Barourilor din România – U.N.B.R.	59-69

[1] Republicată în temeiul art. II din Legea nr. 25/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 210 din 28 martie 2017, dându-se textelor o nouă numerotare.

Legea nr. 51/1995 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011 și ulterior a mai fost modificată și completată prin:

– Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 10/2011 privind abrogarea alin. (8) al art. 39 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 14 februarie 2011, aprobată prin Legea nr. 26/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 126 din 7 martie 2013;

– Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 8 iulie 2011, cu modificările și completările ulterioare;

– Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 30 mai 2012, cu modificările și completările ulterioare;

– Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 12 noiembrie 2012, rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 117 din 1 martie 2013, cu modificările ulterioare;

– Legea nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 342 din 5 mai 2016.

d) asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate;

e) apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină;

f) activități de mediere;

g) activități fiduciare desfășurate în condițiile Codului civil;

h) stabilirea temporară a sediului pentru societăți la sediul profesional al avocatului și înregistrarea acestora, în numele și pe seama clientului, a părților de interes, a părților sociale sau a acțiunilor societăților astfel înregistrate;

i) activitățile prevăzute la lit. g) și h) se pot desfășura în temeiul unui nou contract de asistență juridică;

j) activități de curatelă specială potrivit legii și Statutului profesiei de avocat;

k) orice mijloace și căi proprii exercitării dreptului de apărare, în condițiile legii.

(2) Activitățile prevăzute la alin. (1) se exercită numai de avocat, dacă legea nu prevede altfel.

(3) Avocatul este obligat să țină evidența actelor întocmite conform alin. (1) lit. c) și d), cu excluderea actelor întocmite pentru asistare și reprezentare, și să le păstreze în arhiva sa profesională, în ordinea întocmirii lor. În termen de cel mult 3 zile de la data întocmirii actelor prevăzute la alin. (1), avocatul este obligat să înregistreze operațiunea în Registrul electronic al actelor întocmite de avocați potrivit alin. (1) lit. c) și d), conform procedurii prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a registrului, aprobat de Consiliul U.N.B.R., sub sancțiunea inopozabilității față de terți.

Notă. 1. Conform art. 1 alin. (1) și art. 75 din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator (M. Of. nr. 441 din 22 mai 2006):

„Art. 1. (1) Medierea reprezintă o modalitate de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă, cu ajutorul unei terțe persoane specializate în calitate de mediator, în condiții de neutralitate, imparțialitate, confidențialitate și având liberul consimțământ al părților”.

„Art. 75. Avocații (...) care dobândesc calitatea de mediator potrivit prevederilor prezentei legi pot desfășura activitatea de mediere la sediul unde își exercită activitatea de bază”.

2. A se vedea și: ► Decizia Comisiei Permanente a Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 212 din 30 martie 2017 privind înființarea Registrului electronic al actelor întocmite de avocați și a Registrului electronic al evidenței patrimoniului de afecțiune al avocaților (www.unbr.ro); ► Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 271 din 26 august 2017 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a registrelor naționale prevăzute de art. 3 alin. (3) și art. 5 alin. (10) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare (www.unbr.ro); ► Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 325 din 17 februarie 2018 privind aprobarea Regulilor de procedură și anexelor la acestea, aferente Regulamentului de organizare și funcționare a Registrelor Naționale ale Avocaților Români (www.unbr.ro).

Art. 4. În exercitarea profesiei și în legătură cu aceasta avocatul este protejat de lege.

Art. 5. (1) Formele de exercitare a profesiei de avocat sunt: cabinete individuale, cabinete asociate, societăți civile profesionale sau societăți profesionale cu răspundere limitată.

(2) În cabinetul individual își poate exercita profesia un avocat definitiv, singur sau împreună cu alți avocați colaboratori.

(3) Cabinetele individuale se pot asocia în scopul exercitării în comun a profesiei; drepturile și obligațiile avocaților titulari ai unor cabinete asociate își păstrează caracterul personal și nu pot fi cedate. În mod corespunzător cabinetele individuale se pot asocia și cu societățile civile profesionale.

(4) Cabinetele individuale se pot grupa pentru a-și crea facilități tehnico-economice în vederea exercitării profesiei și își păstrează individualitatea în relațiile cu clienții.

(5) Societatea civilă profesională se constituie din 2 sau mai mulți avocați definitivi. În societatea civilă profesională își pot exercita profesia și avocați colaboratori sau avocați salariați. Societatea civilă profesională și avocații care profesiază în cadrul ei nu pot acorda asistență juridică persoanelor cu interese contrare.

(6) Cabinetele grupate, cabinetele asociate, societățile civile profesionale și societățile profesionale cu răspundere limitată pot avea și proprietate comună.

(7) Avocatul poate schimba oricând forma de exercitare a profesiei, cu înștiințarea baroului din care face parte.

(8) Avocatul nu își poate exercita profesia, în același timp, în mai multe forme de exercitare a acesteia.

(9) Formele de exercitare a profesiei pot fi înstrăinate prin acte între vii numai între avocați definitivi și aflați în exercițiul profesiei sau pot fi lichidate la încetarea calității, cu respectarea regimului investițiilor reglementat prin prezenta lege.

(10) La constituirea formelor de exercitare a profesiei și ulterior, avocații au dreptul să stabilească patrimoniul afectat exercitării profesiei, în condițiile legii, cu procedura reglementată pentru constituirea Registrului electronic al evidenței patrimoniului de afecțiune al avocaților, în condițiile stabilite de Consiliul U.N.B.R. prin Regulamentul de organizare și funcționare. Înscrierea efectuată în registru are efecte de opozabilitate față de terți, în condițiile prevăzute de lege.

Notă. 1. Potrivit Deciziei (cu caracter interpretativ) a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 386 din 3 martie 2012 privind **dizolvarea și lichidarea unei societăți civile de avocați**, în situația în care unul dintre cei doi asociați este suspendat din exercițiul profesiei (www.unbr.ro):

„Din interpretarea textelor care reglementează constituirea și funcționarea societăților de avocați rezultă fără echivoc că premisa funcționării acestor societăți (fie acestea societăți civile profesionale, fie societăți profesionale cu răspundere limitată) o reprezintă exercitarea efectivă de către asociați a profesiei de avocat. Faptul că Legea, la art. 6 alin. (1), prevede numai cu privire la societatea profesională cu răspundere limitată că aceasta se constituie prin asocierea a cel puțin doi avocați definitivi, aflați în exercițiul profesiei, nu este de natură a permite concluzia că societatea civilă profesională nu ar cădea sub imperiul aceleiași cerințe.

Având în vedere prevederile legale și statutare sus-menționate, rezultă că, în cazul suspendării din exercițiul profesiei a unuia din cei doi asociați ai societății civile profesionale de avocați, neurmată de o cesionare către un terț, în termenul de trei luni prevăzut de art. 22.1 din Statutul societății civile profesionale de avocați cuprins la Anexa nr. XIII din Statut, a părților sale sociale, sau de o reorganizare a societății civile profesionale în altă formă de exercitare a profesiei, devin aplicabile prevederile art. 29.4 din Statutul societății civile profesionale de avocați, potrivit cărora societatea rămasă cu un singur asociat intră în lichidare. Întrucât lichidarea unei societăți este subsecventă dizolvării sale, dizolvarea trebuie considerată a

se fi produs la împlinirea termenului de trei luni de la data la care a avut loc suspendarea din profesie a unuia din cei doi asociați”.

2. A se vedea și: ► Decizia Comisiei Permanente a Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 212 din 30 martie 2017 privind înființarea Registrului electronic al actelor întocmite de avocați și a Registrului electronic al evidenței patrimoniului de afecțiune al avocaților (www.unbr.ro); ► Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 271 din 26 august 2017 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a registrelor naționale prevăzute de art. 3 alin. (3) și art. 5 alin. (10) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare (www.unbr.ro); ► Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 325 din 17 februarie 2018 privind aprobarea Regulilor de procedură și anexelor la acestea, aferente Regulamentului de organizare și funcționare a Registrelor Naționale ale Avocaților Români (www.unbr.ro).

Art. 6. (1) Societatea profesională cu răspundere limitată este o societate cu personalitate juridică, constituită în condițiile prevăzute de prezenta lege și de Statutul profesiei de avocat, prin asocierea a cel puțin 2 avocați definitivi, aflați în exercițiul profesiei, indiferent dacă dețin sau nu ori dacă aparțin sau nu unei alte forme de exercitare a profesiei.

(2) Dobândirea personalității juridice a societății profesionale cu răspundere limitată are loc la data înregistrării la barou a deciziei emise de către consiliul baroului în a cărui rază teritorială se află sediul ei principal.

(3) Societatea profesională cu răspundere limitată este titulară a unui patrimoniu propriu.

(4) Obligațiile și răspunderea societății profesionale cu răspundere limitată sunt garantate cu patrimoniul propriu. Asociații răspund personal numai în limita aportului social al fiecăruia.

(5) În situația în care societatea profesională cu răspundere limitată se constituie din avocați care fac parte din alte forme de exercitare a profesiei, acestea din urmă pot să nu fie supuse lichidării, dacă asociații convin astfel.

(6) Forma de exercitare a profesiei din care provine asociatul, dacă este cazul, își încetează activitatea profesională desfășurată în nume propriu pe perioada în care avocatul titular sau, după caz, avocații titulari ai acesteia au calitatea de asociat în societatea profesională cu răspundere limitată. Pe perioada în care forma de exercitare a profesiei își încetează activitatea din această cauză, în Tabloul avocaților se menționează corespunzător situația privind încetarea activității, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat.

(7) În cazul prestațiilor profesionale constând în asistență și reprezentare juridică la instanțe, parchete, organe de cercetare penală sau alte autorități, societatea profesională cu răspundere limitată are obligația de a menționa în contractul încheiat cu clientul numele avocatului/avocaților ales/aleși sau acceptat/acceptați de client să asigure serviciul profesional, precum și acordarea sau, după caz, neacordarea dreptului de substituție.

(8) Societatea profesională cu răspundere limitată conduce contabilitatea în partidă simplă și este supusă regimului transparenței fiscale. Plata impozitului pe venit se face de către fiecare asociat, pentru venitul său propriu.

Art. 7. Orice avocat, indiferent de forma de exercitare a profesiei, poate să încheie convenții de colaborare cu experți sau cu alți specialiști, în condițiile legii. Societățile civile profesionale și societățile profesionale cu răspundere limitată pot încheia astfel de convenții numai cu acordul tuturor asociaților.

Art. 8. (1) Formele de exercitare a profesiei de avocat și cabinetele grupate vor fi individualizate prin denumire, după cum urmează:

a) în cazul cabinetului individual – numele avocatului titular, urmat de sintagma *cabinet de avocat*;

b) în cazul cabinetelor asociate – numele tuturor titularilor, urmate de sintagma *cabinete de avocat asociate*;

c) în cazul societăților civile profesionale și al societăților profesionale cu răspundere limitată – numele a cel puțin unuia dintre asociați, urmat de sintagma *societate civilă de avocați* sau, după caz, *societate profesională de avocați cu răspundere limitată*;

d) în cazul cabinetelor grupate – numele fiecărui titular de cabinet, urmat de sintagma *cabinete de avocat grupate*.

(2) Denumirea formei de exercitare a profesiei, individualizată potrivit alin. (1), poate fi păstrată și după decesul sau plecarea unuia dintre asociați, cu acordul acestuia, sau, după caz, al tuturor moștenitorilor celui decedat, exprimat în formă autentică.

(3) Denumirile prevăzute la alin. (1) vor figura pe firmele cabinetelor sau societăților, în condițiile stabilite de statutul profesiei.

(4) În cazul tuturor formelor de exercitare a profesiei de către avocați străini se pot utiliza denumirea și numele formei de exercitare a profesiei din țară sau din străinătate, în condițiile prezentului articol.

Art. 9. (1) Convențiile de grupare și de asociere a cabinetelor, actele de constituire a societăților civile profesionale de avocați și a societăților profesionale cu răspundere limitată, precum și convențiile prevăzute la art. 7 se încheie în formă scrisă, cu respectarea condițiilor de fond prevăzute de lege și de statutul profesiei.

(2) Consiliul baroului sesizat verifică îndeplinirea condițiilor legale și, constatând îndeplinirea lor, dispune înregistrarea convenției în termen de o lună de la înregistrarea cererii.

(3) Împotriva deciziei consiliului baroului orice persoană care se consideră vătămată într-un drept sau interes legitim al său poate formula plângere la organele de jurisdicție profesională, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei.

(4) Barourile țin evidența separată a avocaților pentru fiecare formă de exercitare a profesiei.

Art. 10. (1) Barourile și U.N.B.R. asigură exercitarea calificată a dreptului de apărare, competența și disciplina profesională, protecția demnității și onoarei avocaților membri.

(2) În fiecare județ există și funcționează un singur barou membru al U.N.B.R., cu sediul în localitatea de reședință a județului.

(3) Fiecare barou organizează și asigură funcționarea a câte unui serviciu de asistență judiciară pe lângă fiecare judecătorie. Consiliul baroului răspunde de organizarea și funcționarea acestui serviciu.

Art. 11. Avocatul este dator să păstreze secretul profesional privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege.

Capitolul II. Dobândirea calității de avocat

Secțiunea 1. Condițiile de înscriere în avocatură

Art. 12. (1) Poate fi membru al unui barou din România cel care îndeplinește următoarele condiții:

- a) are exercitiul drepturilor civile și politice;
 - b) este licențiat al unei facultăți de drept cu durată stabilită de lege;
 - c) nu se găsește în vreunul dintre cazurile de nedemnitate prevăzute de prezenta lege;
 - d) este apt, din punct de vedere medical, pentru exercitarea profesiei.
- (2) Îndeplinirea condiției prevăzute la lit. d) a alin. (1) trebuie dovedită cu certificat medical de sănătate, eliberat pe baza constatărilor făcute de o comisie medicală constituită în condițiile prevăzute în statutul profesiei.

Art. 13. (1) Membrul unui barou dintr-o altă țară poate exercita profesia de avocat în România, în cazul îndeplinirii condițiilor prevăzute de prezenta lege.

(2) Pentru a acorda consultanță juridică privind dreptul românesc, avocatul străin are obligația de a susține un examen de verificare a cunoștințelor de drept românesc și de limbă română, organizat de U.N.B.R.

(3) Avocatul străin poate exercita profesia de avocat în România, la alegere, în cadrul uneia dintre formele de organizare prevăzute la art. 5.

(4) Avocatul străin nu poate pune concluzii orale sau scrise în fața instanțelor judecătorești și a celorlalte organe jurisdicționale și judiciare, cu excepția celor de arbitraj internațional.

(5) Onorariile convenite avocatului străin se vor înregistra și se vor plăti integral în România.

(6) Avocatul străin care exercită profesia în România este obligat să se înscrie în tabloul special ținut de fiecare barou și se supune prevederilor prezentei legi, ale statutului profesiei și codului deontologic.

Art. 14. Este nedemn de a fi avocat:

- a) cel condamnat definitiv prin hotărâre judecătorească la pedeapsa cu închisoare pentru săvârșirea unei infracțiuni intenționate, de natură să aducă atingere prestigiului profesiei^[1];
- b) cel care a săvârșit abuzuri prin care au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale omului, stabilite prin hotărâre judecătorească, sau a săvârșit abateri disciplinare grave, sancționate cu măsura excluderii din profesie, ca sancțiune disciplinară;
- c) cel căruia i s-a aplicat pedeapsa interdicției de a exercita profesia, pe durată stabilită prin hotărâre judecătorească sau disciplinară;

^[1] Prin Decizia Curții Constituționale nr. 225 din 4 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 458 din 22 iunie 2017, s-a admis excepția de neconstituționalitate, constatându-se că sintagma „de natură să aducă atingere prestigiului profesiei” este neconstituțională.

d) cel în sarcina căruia s-a reținut, în baza unei hotărâri judecătorești definitive sau prin acte ale organelor profesiei de avocat, fapta de a fi exercitat sau sprijinit, sub orice formă, exercitarea fără drept de către o persoană a profesiei de avocat.

Constituționalitate. Prin Decizia nr. 230/2022 (M. Of. nr. 519 din 26 mai 2022), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că **dispozițiile art. 14 lit. a) din Legea nr. 51/1995 sunt neconstituționale.**

Art. 15. Exercitarea profesiei de avocat este incompatibilă cu:

- a) activitatea salarizată în cadrul altor profesii decât cea de avocat;
- b) ocupațiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri;
- c) exercitarea nemijlocită de fapte materiale de comerț.

Art. 16.^[1] Exercițarea profesiei de avocat este compatibilă numai cu:

- a) calitatea de deputat sau senator, consilier în consiliile locale sau județene;
- b) activități și funcții didactice în învățământul superior, activități didactice cu conținut juridic în învățământul liceal și gimnazial;
- c) activități în domeniul cercetării științifice sau al creației intelectuale;
- d) calitatea de arbitru, mediator, conciliator sau negociator, consilier fiscal, consilier în proprietate industrială, traducător autorizat, practician în insolvență, responsabil cu protecția datelor cu caracter personal, expert în executarea contractelor cu finanțare europeană;
- e) alte activități prevăzute de lege.

Notă. Potrivit art. 82¹ din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției (M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003):

„(1) *Deputatul sau senatorul care, pe durata exercitării mandatului de parlamentar, dorește să exercite și profesia de avocat nu poate să pledeze în cauzele ce se judecă de către judecătorii sau tribunale și nici nu poate acorda asistență juridică la parchetele de pe lângă aceste instanțe.*

(2) *Deputatul sau senatorul aflat în situația prevăzută la alin. (1) nu poate acorda asistență juridică suspectilor ori inculpaților și nici nu îi poate asista sau reprezenta în instanțe în cauzele penale privind:*

- a) *infracțiunile de corupție, infracțiunile asimilate infracțiunilor de corupție, precum și infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;*
- b) *infracțiunile prevăzute în Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cu modificările și completările ulterioare;*
- c) *infracțiunile de trafic și exploatare a persoanelor vulnerabile, prevăzute la art. 209-217 din Codul penal;*
- d) *infracțiunea de spălare a banilor, prevăzută în Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, republicată [în prezent, Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului – n.r.];*
- e) *infracțiunile contra securității naționale, prevăzute la art. 394-410 și 412 din Codul penal, precum și cele prevăzute de Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României;*

^[1] Art. 16 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic din Legea nr. 184/2021.

f) infracțiunile contra înfrățirii justiției, prevăzute la art. 266-288 din Codul penal;
 g) infracțiunile de genocid, contra umanității și de război, prevăzute la art. 438-445 din Codul penal.
 (3) Deputatul sau senatorul aflat în situația prevăzută la alin. (1) nu poate să pledeze în cauzele civile sau comerciale împotriva statului, a autorităților sau instituțiilor publice, a companiilor naționale ori a societăților naționale în care acestea sunt părți. De asemenea, nu poate să pledeze în procese intentate statului român, în fața instanțelor internaționale.
 (4) Prevederile alin. (1)-(3) nu se aplică în cauzele în care avocatul este parte în proces sau acordă asistență ori reprezentare soțului sau rudelor până la gradul IV inclusiv”.

Art. 17. (1) Primirea în profesie se realizează numai în baza unui examen organizat de U.N.B.R., cel puțin anual și la nivel național, potrivit prezentei legi și Statutului profesiei de avocat.

(2) Examenul pentru primirea în profesia de avocat se susține în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților și se desfășoară în mod unitar, în centrele teritoriale ale acestuia, având la bază o metodologie elaborată și aprobată de Consiliul U.N.B.R.

(3) Tematica examenului este unică la nivelul U.N.B.R., iar selectarea subiectelor se face de comisia națională de examen.

(4) Comisia națională de examen este formată cu precădere din avocați – cadre didactice universitare, care au minimum 10 ani vechime în profesia de avocat. Desemnarea acestora se face de Comisia permanentă a U.N.B.R., la propunerea barourilor.

(5) Dispozițiile art. 102 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător, precum și judecătorilor de la instanțele internaționale.

Notă. Potrivit art. 102 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată (M. Of. nr. 826 din 13 septembrie 2005):

„Judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție cărora le-a expirat mandatul pentru care au fost numiți ori, după caz, sunt eliberați din motive neimputabile își păstrează gradul dobândit în ierarhie și pot ocupa o funcție de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție și pot reveni pe funcția de magistrat deținută anterior sau pe o altă funcție de judecător ori procuror sau pot opta pentru intrarea în avocatură sau notariat, fără examen”.

Art. 18. (1) La începutul exercitării profesiei avocatul efectuează în mod obligatoriu un stagiul de pregătire profesională cu durată de 2 ani, timp în care are calitatea de avocat stagiar.

(2) Condițiile efectuării stagiului, drepturile și obligațiile avocatului stagiar, ale avocatului îndrumător, precum și ale baroului față de aceștia sunt reglementate prin statutul profesiei.

(3) În perioada stagiului, cu acordul avocatului îndrumător, avocații stagiați pot urma cursuri de masterat, care sunt luate în considerare la aprecierea formării profesionale inițiale, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat.

(4) Stagiul se suspendă în caz de lipsă motivată din profesie ori în caz de încetare a îndrumării profesionale fără culpa avocatului stagiar. Perioada de stagiul anterior efectuată se socotește pentru îndeplinirea stagiului.

(5) După efectuarea stagiului avocatul stagiar va susține examenul de definitivare.

(6) Avocatul stagiar respins de trei ori la examenul de definitivare va fi exclus din profesie.

Art. 19. Activitatea unui avocat stagiar poate fi îndrumată numai de avocați definitivți cu o vechime de cel puțin 6 ani în această calitate și care se bucură de o reputație profesională neștirbită.

Art. 20. (1) Calitatea de avocat definitiv se dobândește în baza unui examen organizat de U.N.B.R., anual și la nivel național, potrivit prezentei legi și Statutului profesiei de avocat sau prin promovarea examenului de absolvire a Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat.

(2) Examenul de definitivare se susține în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților și se desfășoară în mod unitar, pe centre teritoriale, având la bază o metodologie elaborată și aprobată de Consiliul U.N.B.R.

(3) Tematica examenului de definitivare este unică la nivelul U.N.B.R., iar selectarea subiectelor se face de comisia națională de examen.

(4) Comisia națională de examen este formată, cu precădere, din avocați – cadre didactice universitare, care au minimum 10 ani vechime în profesie. Desemnarea acestora se face de Comisia permanentă a U.N.B.R., la propunerea barourilor.

(5) Cel care a promovat examenul de primire în profesia de avocat și care până la data susținerii examenului de primire în profesia de avocat a îndeplinit funcția de judecător, procuror, notar public, consilier juridic sau jurisconsult timp de 5 ani dobândește calitatea de avocat definitiv, fără susținerea examenului de definitivare prevăzut la alin. (1), cu condiția promovării examenului de definitivare în profesia din care provine.

(6) Dispozițiile alin. (5) se aplică și persoanelor care au promovat examenul de intrare în profesia de avocat și care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi și Consiliului Legislativ timp de 5 ani neîntrerupt.

(7) Avocatul stagiar care a exercitat cel puțin un mandat de parlamentar, primar, viceprimar, președinte de consiliu județean sau vicepreședinte de consiliu județean dobândește la cerere calitatea de avocat definitiv.

(8) Avocații – foști judecători nu pot pune concluzii la instanțele unde au funcționat, iar foștii procurori și cadrele de poliție nu pot acorda asistență juridică la unitatea de urmărire penală la care și-au desfășurat activitatea, timp de 5 ani de la încetarea funcției respective.

Notă. 1. Potrivit Deciziei (cu caracter interpretativ) a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 557 din 15 decembrie 2012 referitoare la **aplicarea corectă a prevederilor art. 20 alin. (5) și (6) din Legea nr. 51/1995** pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată (www.unbr.ro):

„Prevederile art. 20 alin. (5) și (6) din Legea nr. 51/1995, republicată, astfel cum au fost modificate și completate de Legea nr. 270/2010, nu se pot aplica în următoarele cazuri:

1. situația persoanei care a promovat examenul primire în profesie ca avocat stagiar anterior intrării în vigoare a Legii nr. 270/28.12.2010 și care a fost respinsă sau care nu s-a prezentat la 3 sesiuni ale examenului de definitivare/absolvire a INPPA;
 2. persoana care a promovat examenul primire în profesie ca avocat stagiar ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 270/28.12.2010.

Pe de altă parte, aceste prevederi se vor aplica în cazul persoanei care a promovat examenul primire în profesie ca avocat stagiar anterior intrării în vigoare a Legii nr. 270/28.12.2010

și se află în derularea stagiului. În acest caz, însă, pentru clarificarea situației, se impune legiferarea unui termen de decădere în care persoana în cauză să solicite aplicarea prevederilor în cauză”.

2. Potrivit Deciziei (cu caracter interpretativ) a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 558 din 15 decembrie 2012 referitoare la **condițiile pe care trebuie să le îndeplinească examenul de definitivare în profesiile prevăzute de art. 20 alin. (5) și (6) din Legea nr. 51/1995** pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, pentru dobândirea calității de avocat definitiv, fără susținerea examenului de definitivare (www.unbr.ro):

„Examenul de definitivare în alte profesii va trebui să respecte următoarele condiții:

1. Condiții generale

Examenul de definitivare în altă profesie juridică a cuprins și probe scrise;

a) Examenul de definitivare în altă profesie juridică s-a desfășurat în baza unei programe compatibile cu cea a examenului de definitivare în profesia de avocat; în sensul prezentului Regulament, este compatibilă cu programa de examen pentru admiterea în profesia de avocat o programă de examen ce cuprinde cel puțin 3 materii din cele prevăzute la punctul 2;

b) Un document oficial, emis de autoritatea organizatoare care, prin lege, a fost autorizată să organizeze examenul de definitivare, atestă îndeplinirea condițiilor prevăzute mai sus.

2. Materii de examen

a) Materia privind organizarea și exercitarea profesiei juridice în care s-a definitivat candidatul anterior prezentului examen (Legea nr. 514/2003, Legea nr. 92/1992, Legea nr. 303/2004 etc.), care este considerat, prin asimilare, examen suficient și compatibil cu examenul organizat în profesia de avocat pentru materia «Statutul profesional al avocatului și exercitarea profesiei de avocat»;

b) Drept civil sau drept penal (alternativ);

c) Drept procesual civil sau drept procesual penal (alternativ);

d) Contencios constituțional și electoral;

e) Contencios administrativ și contravențional;

f) Elemente de organizare și funcționare a instanțelor judecătorești și parchetelor, a activității notariale și activității executorilor judecătorești;

g) Drept european și instituții europene;

h) Contenciosul european al drepturilor omului;

i) Elemente de drept fiscal. Procedură fiscală și contencios fiscal;

j) Drept comercial și dreptul societăților comerciale (contracte comerciale; societăți comerciale);

k) Drept bancar și instituții de credit. Elemente ale procedurii insolvenței;

l) Dreptul român al concurenței și protecției consumatorilor;

m) Dreptul proprietății intelectuale;

n) Dreptul muncii și securității sociale;

o) Dreptul familiei;

p) Dreptul mediului.

Susținerea examenului la cel puțin 3 din materiile de la subpunctul 2 trebuie probată prin acte doveditoare.

Îndeplinirea condiției privind definitivarea în funcția juridică exercitată anterior se verifică de către consiliul baroului cu ocazia soluționării cererii”.

3. Potrivit Deciziei (cu caracter interpretativ) a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 385 din 3 martie 2012 referitoare la **aplicarea corectă a prevederilor art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995** pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată (www.unbr.ro):

„Având în vedere natura interdicției instituite prin textele legale și statutare incidente și faptul că acestea instituie o limitare temporară a exercitării profesiei, fără incidență asupra calității de avocat, prevederea inserată în articolul 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995, republicată, și în articolele 39 și 40 din Statutul profesiei de avocat se va aplica în funcție

de data înscrierii în tabloul avocaților cu drept de exercitare a profesiei, și nu în funcție de data emiterii deciziei de primire în profesie. Un astfel de mod de aplicare a prevederilor legale și statutare sus-menționate nu constituie un caz de retroactivare a legii, în situația în care dreptul de exercitare efectivă a profesiei a fost dobândit după intrarea în vigoare a Legii nr. 270/2011, respectiv după data de 3 ianuarie 2011. Înțelesul sintagmei «nu pot pune concluzii» este acela al interdicției de a pune orice concluzii la instanțele unde au funcționat, textul vizând nu numai concluziile pe fondul cauzei, ci și cele formulate pentru orice cerere adresată instanței”.

Art. 21. (1) La înscrierea în barou avocatul depune în fața consiliului baroului, în cadru solemn, următorul jurământ: „*Jur să respect și să apăr Constituția și legile țării, drepturile și libertățile omului și să exercit profesia de avocat cu cinste și demnitate. Așa să-mi ajute Dumnezeu!*”

(2) Jurământul poate fi depus și fără formula religioasă, în acest caz, jurământul va începe cu formula: „*Jur pe onoare și conștiință!*”

Art. 22. (1) Avocatul stagiar poate pune concluzii numai la judecătoria și poate asista ori reprezenta partea la organele și instituțiile prevăzute la art. 3.

(2) Avocații stagiați, după înscrierea în barou, au obligația să urmeze cursurile Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, în perioada de stagi.

(3) Avocatul definitiv are dreptul să pună concluzii la toate instanțele, cu excepția Înaltei Curți de Casație și Justiție și Curții Constituționale, unde va putea pune concluzii dacă are o vechime neîntreruptă în profesie de cel puțin 5 ani de la definitivare.

(4) Avocatul definitiv este obligat să frecventeze formele de pregătire profesională continuă organizate de barou, Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților sau de formele de exercitare a profesiei, în condițiile prevăzute de Statutul profesiei de avocat.

Notă. Potrivit Deciziei (cu caracter interpretativ) a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 746 din 29 iunie 2013 referitoare la **aplicarea corectă a prevederilor art. 23 alin. (1) și (3) din Legea nr. 51/1995 și ale art. 304 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat**, adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011 (www.unbr.ro):

„a) Sintagma «a pune concluzii» nu se limitează la dezbaterile finale;

b) Sintagma «a pune concluzii» cuprinde orice susținere cu caracter juridic sau solicitare pe o poate face avocatul înaintea instanței;

c) Nu pot fi incluse în sintagma «a pune concluzii» depunerea de înscrisuri ori alte cereri, luarea termenului în cunoștință etc., în măsura în care acestea nu comportă susțineri contradictorii”.

În urma republicării Legii nr. 51/1995, art. 23 a devenit art. 22.

Art. 23. (1) Baroul are obligația să întocmească anual tabloul avocaților definitiv și stagiați în ordine alfabetică, cu menționarea numelui, prenumelui, titlului științific, datei înscrierii în barou, sediului profesional, formei de exercitare a profesiei și a instanțelor la care au dreptul să pună concluzii.

(2) A doua parte a tabloului va cuprinde cabinetele asociate, societățile civile profesionale și societățile profesionale cu răspundere limitată, cu indicarea sediului și a avocaților care le compun.